

Izmenjena i dopunjena Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu

Kongres lokalnih i regionalnih vlasti
Saveta Evrope

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Reproduction of the texts in this publication is authorised provided that the full title of the source, namely the Council of Europe, is cited. If they are intended to be used for commercial purposes or translated into one of the non-official languages of the Council of Europe, please contact publishing@coe.int.

Cover and layout: Documents and Publications
Production Department (SPDP), Council of Europe

© Council of Europe, January 2017
Printed at the Council of Europe

Contents

Uvod.....	5
Izmenjena i dopunjena Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu	9
Recommendation 128 (2003) on the revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life.....	36
Explanatory Memorandum CG (10) 6	40
Recommendation Rec(2004)13 of the Committee of Ministers to member states on the participation of young people in local and regional life	52

Uvod

„Aktivno učešće mladih u odlukama i delovanju na lokalnom i regionalnom nivou od suštinskog je značaja ako želimo da izgradimo demokratskija, otvorenija i bogatija društva. Učešće u demokratskom životu bilo koje zajednice ne svodi se samo na glasanje ili kandidovanje na izborima, mada su i to važni elementi. Suština učešća i aktivnog građanstva jeste u pravu, sredstvima, prostoru i prilici i, kada je potrebno, podršci za učestvovanje i uticanje na odluke i angažovanje u akcijama i aktivnostima kako bi se doprinelo izgradnji boljeg društva.“ *Preambula revidirane Evropske povelje o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu*

U preambuli revidirane Evropske povelje o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu jasno se kaže da je delotvorno učešće mladih od suštinskog značaja za zdravo i demokratsko društvo. To je posebno važno s obzirom na kontekst sve manjeg angažovanja mladih u tradicionalnim političkim procesima, što je uočeno poslednjih godina. Interes mladih ljudi za politiku može se oživeti jedino kada vladine politike – bilo na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou – odražavaju realnosti mladih.

Još 1992. godine Stalna konferencija lokalnih i regionalnih vlasti Evrope, kao preteča Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti, uvidela je da učešće mladih zahteva posvećenost lokalnih i regionalnih vlasti izgradnji kulture kojoj mladi mogu dati vredne i značajne doprinose. Opređenost Stalne konferencije pretočena je u Evropsku povelju o učešću mladih u opštinskom i regionalnom životu, koja je bila rezultat dijaloga između mladih i izabranih lokalnih i regionalnih predstavnika.

Povelja je revidirana 2003. godine na zahtev mladih

učesnika u konferenciji na temu „Mladi – akteri in svojim gradovima i regionima“, u organizaciji Kongresa u Krakovu (Poljska) marta 2002. godine povodom obeležavanja desetogodišnjice Povelje.

Legitimnost demokratskih institucija može se dovesti u pitanje zbog udaljenosti između mesta gde se donose odluke i ljudi na koje one utiču. Lokalne i regionalne vlasti imaju tu prednost što su najbliže građanima i što zahvaljujući tome što ulaze u istinski dijalog i partnerstvo sa ljudima koji žive na njihovoj teritoriji njihove politike mogu biti istinski demokratske, relevantne i delotvorne jer se zasnivaju na potrebama građana. Mladi su građani gradova i regiona u kojima žive, i ukoliko je potrebno razviti kulturu učešća mladih, ona treba da uhvati korena i raste upravo na tim nivoima.

Mladi imaju pravo da se uključe u demokratske strukture i procese naših društava. Oni imaju pravo da se njihov glas čuje i da donose sopstvene odluke o pitanjima koja će uticati na njih i njihove živote. Međutim, to zahteva da mladi ljudi budu priznati ne kao žrtve, kao ugrožena grupa koju treba zaštititi, ili kao predmet intervencije odraslih, pri čemu pretpostavljaju da odrasli znaju šta je najbolje za mlade. To je pristup koji je usvojen u revidiranoj Povelji, koji se zalaže za adekvatnu podršku i posvećenost sprovođenju politika i prakse učešća mladih. Samo na taj način vlasti mogu izbeći rizik od pukog simboličkog angažovanja mladih.

Revidirana Povelja je podeljena na 3 dela: sektorske politike, instrumente za učešće mladih, i institucionalno učešće mladih u lokalnim i regionalnim poslovima.

U delu I revidirane Povelje daje se pregled različitih oblasti politike – kao što su zdravlje, urbano okruženje, obrazovanje, itd. – i predlaže niz konkretnih mera za pružanje neophodne podrške uključivanju mladih u njihovim zajednicama.

U delu II istražuju se ideje i sredstva koje mogu koristiti strane lokalne i regionalne vlasti da pojačaju učešće mladih, kao što su obuka, informacione usluge, informacione i komunikacione tehnologije, omladinske organizacije, itd.

Deo III usredsređuje se na institucionalno učešće i vrstu struktura i podrške koje treba uspostaviti radi uključivanja mladih u procese u kojima mogu identifikovati svoje potrebe, istraživati rešenja, donositi odluke koje utiču na njih i planirati akcije sa lokalnim i regionalnim vlastima na ravnopravnoj osnovi. One mogu da uključuju omladinske savete, omladinske parlamente ili omladinske forume koji, npr. treba da budu stalne strukture sastavljene od izabраниh ili imenovanih predstavnika, treba da daju mladim ljudima neposrednu odgovornost za projekte i uticaj na politiku, itd.

Učešće mladih ima razne oblike, od dobrovoljnog rada do aktivnosti u organizacijama, od učešća u neformalnom obrazovanju do aktivnosti u kampanjama. Konkretnan cilj revidirane Povelje Kongresa jeste da podstiče učešće mladih na lokalnom i regionalnom nivou pružanjem konkretnih ideja i instrumenata. To nije nekakav recept, koji se mora pratiti korak po korak, za postizanje delotvornog učešća mladih, pošto će se situacija razlikovati od zemlje do zemlje – štaviše, situacija će se razlikovati od

jedne zajednice do druge. Revidiranu Povelju stoga treba posmatrati kao skup načela, najboljih praksi i smernica za unapređenje učešća mladih na lokalnom i regionalnom nivou. Iako revidirana Povelja nije pravno obavezujući instrument, Komitet ministara Saveta Evrope usvojio je preporuku kojom se podržava njena primena, što znači da države članice imaju moralnu odgovornost da je sprovode, čak iako nisu zakonski obavezne da to čine.

Sistem zajedničke uprave koji se primenjuje u Omladinskom sektoru Saveta Evrope, gde mladi i predstavnici vlasti sede za istim stolom da bi zajedno donosili odluke koje su utemeljene u stvarnosti mladih ljudi, predstavlja model učešća koji treba oponašati u svim lokalnim i regionalnim savetima. Revidirana Evropska povelja o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu predstavlja instrument koji promoviše zajedničko upravljanje i koji će, ako se koristi širom cele Evrope, omogućiti mladima da doprinose izgradnji otvorenijih i bogatijih društava, ostvaruju pravo na demokratsko građanstvo i ostvare svoj puni potencijal kao aktivni građani društva.

Izmenjena i dopunjena Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu

Charter without the status of a convention

usvojena od strane Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Evrope (10. sednica – 21. maj 2003. – Dodatak Preporukama br. 128)

Uvod

Temelji onoga što će kasnije postati izmenjena i dopunjena Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu položeni su na prvoj i drugoj konferenciji o politikama za mlade, koje je organizovala Stalna konferencija lokalnih i regionalnih vlasti Evrope u Lozani juna 1988, odnosno u Langolenu septembra 1991. godine. Ubrzo potom, marta 1992. godine, Stalna konferencija usvojila je Rezoluciju br. 237 i njen Član 22 o usvajanju Povelje.

U nameri da obeleži desetu godišnjicu Evropske povelje o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Evrope, kao deo Saveta Evrope, u saradnji sa Direkcijom za omladinu i sport Saveta Evrope, organizovao je konferenciju pod nazivom "Mladi – subjekti u vlastitim gradovima i regionima". Opšti cilj konferencije održane u Krakovu 7. i 8. marta 2002. godine bio je da se oceni napredak postignut na polju participacije mladih tokom perioda od deset godina, koliko je postojala

Povelja, a da se istovremeno razmotre načini daljeg unapređivanja participacije mladih – između ostalog, širenjem pozitivnih iskustava. Učesnici konferencije usvojili su Krakovsku deklaraciju u kojoj su potvrdili da su mladi ljudi građani opština i regiona u kojima žive, isto kao i bilo koja druga starosna kategorija, i da im stoga moraju biti dostupni svi oblici participacije u društvu, te je podržano i iznova ustanovljeno potvrđivanje i unapređivanje uloge mladih u razvoju demokratskog društva, posebno u lokalnom i regionalnom javnom životu. Štaviše, konferencija je predstavljala doprinos objedinjenom projektu Saveta Evrope pod nazivom "Omogućavanje funkcionisanja demokratskih institucija".

Učesnici su, nadalje, zatražili odgovor na nove izazove sa kojima se suočavaju mladi u savremenom društvu. Shodno tome, učesnici su izneli zahtev da Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Evrope i Savetodavno veće za pitanja mladih Saveta Evrope imenuju stručnjake koji bi pripremili predloge za izmenu Evropske povelje o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu kako bi i Povelja mogla da odgovori na nove izazove XXI veka, kao što su informaciono društvo i urbana nesigurnost.

Radni sastanci su sazvani krajem 2002. i početkom 2003. godine. Razmatranja sa ova dva radna sastanka predstavljaju osnovu sadašnje verzije Povelje. Ova verzija Povelje podeljena je na tri dela. Prvi deo pruža lokalnim i regionalnim vlastima smernice za sprovođenje politika koje su od značaja za mlade u većem broju oblasti. Drugi deo obezbeđuje instrumente za unapređivanje participacije mladih. Konačno, u trećem delu daju se saveti o tome kako

obezbediti institucionalne uslove za participaciju mladih.

Predgovor

Aktivna participacija mladih u odlukama i postupcima na lokalnom i regionalnom nivou od bitnog je značaja ako želimo da izgradimo demokratskija, otvorenija i bogatija društva. Participacija u demokratskom životu bilo koje zajednice ne svodi se samo na glasanje ili isticanje kandidature na izborima, mada su i to važni elementi. Građanska participacija i delovanje podrazumevaju da građani imaju prava, sredstva, prostor i priliku – a tamo gde je to potrebno, i podršku – da učestvuju u odlukama i utiču na njih i da se uključuju u postupke i aktivnosti kako bi doprinosili izgradnji boljeg društva.

Lokalne i regionalne vlasti, kao vlasti koje su najbliže mladoj osobi, igraju veoma važnu ulogu u unapređivanju participacije mladih. Lokalne i regionalne vlasti time mogu da obezbede da mladi ne samo čuju i uče o demokratiji i pravima i dužnostima građanina već i da dobiju priliku da ih sprovedu u delo. Međutim, participacija mladih ne svodi se samo na razvijanje aktivnih građana ili izgrađivanje demokratije za budućnost. Ukoliko participacija treba da bude sadržajna za mlade, od ključnog je značaja da oni mogu da oblikuju i utiču na odluke i postupke kada su mladi, a ne u nekom kasnijem životnom dobu.

Podržavajući i podstičući participaciju mladih, lokalne i regionalne vlasti doprinose i njihovoj društvenoj integraciji, pomažući im da se suočavaju ne samo sa izazovima i pritiscima mladosti već i sa izazovima savremenog društva, u kojem često prevladavaju anonimnost i individualizam. Međutim, da bi participacija mladih u lokalnom i

regionalnom životu bila uspešna, trajna i sadržajna, nije dovoljno samo razvijati ili preustrojavati političke ili upravne sisteme. Svaka politika ili akcija osmišljena kako bi se podstakla participacija mladih mora obezbediti da se kulturno okruženje odlikuje poštovanjem prema mladima, a mora da uzme u obzir i različite potrebe, okolnosti i težnje mladih. Takva politika ili akcija takođe mora, u izvesnoj meri, da uključi i zabavu i uživanje.

Načela

1. Participacija mladih u lokalnom i regionalnom životu mora da predstavlja deo globalne politike participacije građana u javnom životu, kao što je izloženo u Preporuci "Rec (2001) 19" Komiteta ministara zemljama članicama o participaciji građana u lokalnom javnom životu.

2. Lokalne i regionalne vlasti uverene su da sve sektorske politike treba da imaju i omladinsku dimenziju. One se stoga obavezuju da se pridržavaju odredaba ove povelje i da sprovedu različite oblike participacije, koji slede u dogovoru i u saradnji s mladima i njihovim predstavnicima.

3. Načela i različiti oblici participacije koji se zastupaju u ovoj povelji odnose se na sve mlade ljude bez diskriminacije. Da bi se to postiglo, potrebno je posvetiti posebnu pažnju podsticanju participacije u lokalnom i regionalnom životu mladih iz socijalno zapostavljenih sektora društva, kao i iz etničkih, nacionalnih, socijalnih, seksualnih, kulturnih, verskih i jezičkih manjina.

Prvi deo: Sektorske politike

I.1. Politika sporta, dokolice i društvene aktivnosti

4. Lokalne i regionalne vlasti treba da podrže organizovane društvenokulturne aktivnosti – koje sprovode udruženja i organizacije, omladinske grupe i centri u lokalnim zajednicama – koji, zajedno s porodicom i školom, odnosno svetom rada, predstavljaju jedan od stubova društvene kohezije u opštini ili regionu; oni predstavljaju idealan kanal za participaciju mladih i sprovođenje politike prema mladima u oblasti sporta, kulture, zanata, umetničkih i drugih oblika stvaralaštva i izražavanja, kao i na polju društvenog delovanja.

5. Da bi se razvio sektor lokalnih i regionalnih omladinskih udruženja, lokalne i regionalne vlasti treba da pruže posebnu podršku, u vidu odgovarajućih mera, organizacijama koje obučavaju moderatore i rukovodioce omladinskih klubova i organizacija, kao i onima koji rade s mladima zbog njihove ključne uloge u životu na lokalnom i regionalnom nivou.

6. Lokalne i regionalne vlasti treba da podstiču udruženja da potpomažu aktivnu participaciju mladih u njihovim statutarnim telima.

I.2. Politika povećanja zaposlenosti mladih i borbe protiv nezaposlenosti

7. Ekonomski i socijalni uslovi u kojima se nalaze mladi utiču na njihovu spremnost i mogućnost da participiraju u svojoj lokalnoj zajednici. Kada su mladi nezaposleni ili žive u siromaštvu, manje je verovatno da će imati želju, sredstva i

društvenu podršku da budu aktivni građani u lokalnom i regionalnom životu. Mladi koji su nezaposleni često su među najizolovanijim članovima društva, i stoga lokalne i regionalne vlasti treba da razvijaju politike i promovišu inicijative za smanjenje nezaposlenosti među mladima.

8. Lokalne i regionalne vlasti zato treba da:

- i. razvijaju politike i programe u dogovoru s mladima (uključujući i one koji su nezaposleni ili im prethodi gubitak zaposlenja), lokalnim poslodavcima, sindikatima, obrazovnim vlastima, telima zaduženim za obuku i zapošljavanje i omladinskim organizacijama kako bi se otklonili uzroci nezaposlenosti mladih i povećale mogućnosti zapošljavanja za mlade;
- ii. osnivaju lokalne centre za zapošljavanje kako bi pružile stručnu pomoć i podršku nezaposlenim mladim ljudima u pronalaženju sadržajnog i stabilnog zaposlenja. Nezaposleni omladinci treba da imaju pravo da budu uključeni u rukovođenje ovim centrima, ako to žele;
- iii. podržavaju osnivanje firmi, preduzeća i zadruga od strane mladih ili grupa mladih ljudi tako što će da obezbede novčana sredstva i druge oblike podrške, kao što su prostorije, oprema, obuka i profesionalni saveti;
- iv. podstiču eksperimentisanje mladih sa društvenom privredom, inicijativama samopomoći u lokalnoj zajednici ili zadrugama.

I.3. Urbano okruženje, životni prostor, stambena politika i prevoz

9. Zajedno sa predstavnicima omladinskih organizacija, lokalne i regionalne vlasti treba da stvore uslove za razvoj politike urbanog okruženja zasnovane na integrisanijem i manje fragmentarnom životnom okruženju koje podstiče društvenu interakciju i razvoj visokokvalitetnih javnih prostora.

10. Lokalne i regionalne vlasti treba da sprovedu stambenu politiku i politiku urbanog okruženja koja bi neposredno angažovala mlade putem savetodavnih aranžmana, čime bi se okupili lokalno ili regionalno izabrani predstavnici, donosioci ekonomskih odluka, rukovodioci udruženja i arhitekta. Njihov cilj je da:

- i. sastavljaju programe za skladnije okruženje koje pogoduje ličnom samoispunjenju i razvoju istinske solidarnosti između različitih generacija;
- ii. razvijaju zajedničku politiku prema urbanom okruženju koja bi uzimala u obzir društvene i međukulturne realnosti stanovnika pri sastavljanju stambenih programa i/ili programa stambene obnove.

11. U tesnoj saradnji sa omladinskim organizacijama, organizacijama podstanara i/ili organizacijama potrošača, agencijama za obezbeđivanje dotiranog stambenog prostora i socijalnim radnicima, lokalne i regionalne vlasti treba da pospešuju razvoj sledećih elemenata ili da te elemente razvijaju unutar postojećih društvenih struktura:

- i. lokalne stambeno-informativne servise za mlade;

- ii. lokalne programe (npr. jeftine kredite, sisteme garantovane stanarine) kako bi se mladima omogućio pristup stambenom smeštaju.

12. Mobilnost mladih omogućila je laka dostupnost javnog prevoza, čiji su oni glavni korisnici. Ova mobilnost je neophodna za učestvovanje u društvenom životu i za puno ostvarivanje prava i dužnosti građana.

13. Mladi stoga treba da budu uključeni u organizovanje javnog prevoza, i na lokalnom i na regionalnom nivou. Posebno prilagođene tarife treba da omoguće i najneprivilegovanijim mladim ljudima da putuju.

14. U ruralnim oblastima mobilnost i prevoz nisu neophodni samo da bi omogućili participaciju mladih već predstavljaju osnovnu potrebu kvaliteta života. Lokalne i regionalne vlasti treba da podržavaju inicijative za poboljšanje prevoza u ruralnim oblastima čiji je cilj da obezbede usluge prevoza (javnog ili privatnog, individualnog ili grupnog) i da u ruralnim područjima povećaju mobilnost grupa kao što su mladi koji su trenutno izolovani zbog nedostatka prevoznih sredstava.

1.4. Obrazovna politika kojom se podstiče participacija mladih

15. Škola nije samo institucija u kojoj mladi provode znatan deo života i pohađaju program formalnog obrazovanja već je i mesto gde se oblikuju mnogi njihovi pogledi i stavovi o životu. Bitno je da mladi nauče o participaciji i demokratiji dok su u školi i da tečajevi o demokratiji, participaciji i pravima i dužnostima građana budu dostupni i zasnovani na valjanim izvorima. Međutim, škola mora da bude i mesto

gde mladi doživljavaju demokratiju u akciji i gde se njihova participacija u donošenju odluka podržava, podstiče i smatra delotvornom. Iz tog razloga:

- i. lokalne i regionalne vlasti treba aktivno da podstiču participaciju mladih u školskom životu. One treba da pruže finansijsku i drugu podršku, kao što su objekti za održavanje skupova kako bi se mladima omogućilo da uspostave demokratska udruženja školske omladine. Ta udruženja treba da budu nezavisna i sa autonomnom upravom, a, ako žele, treba da imaju pravo da učestvuju u odlukama koje se tiču upravljanja školom u saradnji sa nastavnicima i školskim vlastima.
- ii. tamo gde su odgovorne za školske planove i programe, lokalne i regionalne vlasti treba da obezbede da učenici i studenti i njihova udruženja budu permanentno konsultovani u vezi sa planovima i programima i njihovim razvojem. One treba i da obezbede da građansko i političko obrazovanje bude ugrađeno u školske programe i da mu se daju potrebni značaj i sredstva u obrazovnom programu svih učenika i studenata.

I.5. Politika mobilnosti i razmene

16. Lokalne i regionalne vlasti treba da podržavaju ona udruženja ili grupe koje zastupaju mobilnost mladih (mladih radnika, učenika i studenata ili dobrovoljaca) putem politika razmena i da razvijaju politike povezivanja i svest o pravima i dužnostima građana Evrope.

17. Lokalne i regionalne vlasti treba da podstiču mlade i

njihove organizacije i škole da aktivno učestvuju u aktivnostima međunarodnog bratimljenja, svim vidovima razmene i evropskim mrežama. Te vlasti treba da budu spremne da im pruže finansijsku podršku kako bi pospešile učenje stranih jezika i međukulturnu razmenu, kao i razmenu iskustava.

18. One treba da uključe mlade i/ili njihove predstavnike u rad odbora za bratimljenje i drugih organa odgovornih za sprovođenje ovih razmena.

I.6. Zdravstvena politika

19. Da bi se podstaklo pojavljivanje i sprovođenje projekata čiji su autori mladi i da bi se podstakao kako razvoj pojma sveobuhvatnog zdravlja tako i dinamika života u zajednici, lokalne i regionalne vlasti treba da stvaraju ili razvijaju institucionalnu mašineriju za dogovaranje između omladinskih organizacija, izabranih predstavnika i svih društvenih i profesionalnih grupa zainteresovanih za društveno blagostanje i unapređenje zdravlja.

20. Suočene sa pogubnim efektima duvana, alkohola i zloupotrebe droga među mladima, lokalne i regionalne vlasti treba da uvode, razvijaju ili podstiču, zajedno sa predstavnicima omladinskih organizacija i zdravstvenih ustanova, lokalne informativne politike i savetovališta za mlade pogođene ovim problemima, kao i posebne edukativne politike za mlade socijalne radnike, dobrovoljne aktiviste i rukovodioce organizacija koje donose strategije prevencije i rehabilitacije za zainteresovanu omladinu.

21. Imajući u vidu današnji porast u incidenciji bolesti koje se prenose seksualnim putem, lokalne i regionalne vlasti

treba da intenziviraju informativne akcije i preventivne mere usmerene prema mladima, podstičući na taj način duh solidarnosti unutar zajednice koji dovodi do društvenih odnosa u kojima nema mesta za moralizatorske sudove i segregaciju. Mladi i predstavnici lokalnih omladinskih organizacija i zdravstvenih službi treba da budu neposredno uključeni u kreiranje i sprovođenje ovih informativnih i akcionih programa.

I.7. Politika ravnopravnosti polova

22. U sklopu politike stvaranja optimalnih uslova za ravnopravnu participaciju žena i muškaraca u lokalnim i regionalnim poslovima, lokalne i regionalne vlasti treba da donesu korektivne kvote kako bi omogućili mladima oba pola pristup odgovornim položajima u profesionalnom životu, udruženjima, politici i lokalnim i regionalnim vlastima.

23. U granicama svojih moći, lokalne i regionalne vlasti treba od najranijeg detinjstva da podstiču obrazovnu politiku zasnovanu na ravnopravnosti žena i muškaraca.

24. U cilju promovisanja politike ravnopravnosti žena i muškaraca, lokalne i regionalne vlasti treba da:

- i. donesu srednjoročni plan kako bi se uklonila neravnopravnost između mladića i devojaka;
- ii. sprovode i evaluiraju mere kojima se suzbija diskriminacija između devojaka i mladića.

25. Da bi se postigao ovaj cilj, ove politike treba posebno da:

- i. omogućće devojkama i mladim ženama da dobiju specifične informacije o obrazovnim tečajevima koji dovode do stručnih kvalifikacija;
- ii. omogućće devojkama i mladim ženama da steknu profesionalne veštine tako što će im se davati stipendija i pružati specifični obrazovni tečajevi, uključujući i za profesije koje su tradicionalno bile popunjene muškarcima;
- iii. da obuče devojke i mlade žene u upravljanju javnim poslovima tako što će im poveravati odgovornosti na najvišem nivou, na osnovu kvote mesta rezervisanih za žene;
- iv. da uvedu finansijske mere za socijalne službe koje pomažu devojkama i mladim ženama.

I.8. Posebna politika za ruralna područja

26. Lokalne i regionalne vlasti treba da uzmu u obzir različite potrebe mladih u ruralnim područjima pri razvijanju ili pokretanju akcija i aktivnosti kojima se podstiče participacija mladih. One stoga treba da:

- i. obezbede da obrazovna politika, stambena politika, politika prevoza i druge sektorske politike odražavaju i zadovoljavaju posebne potrebe mladih koji žive u ruralnim područjima. Ove politike treba da pomognu mladima koji žele da žive u ruralnim područjima da to i ostvare. Mladi koji žive u ruralnim područjima ne treba da trpe ili očekuju niži nivo socijalnih usluga i staranja nego što je to slučaj sa mladima koji žive u urbanim područjima;

- ii. obezbede finansijsku i drugu podršku omladinskim organizacijama i drugim lokalnim organizacijama aktivnim u ruralnim područjima. Ove organizacije mogu da podstaknu društveni i kulturni život u ruralnim zajednicama i mogu da predstavljaju važan socijalni ventil za mlade. Ne samo što igraju važnu ulogu podstičući participaciju mladih, omladinske i druge lokalne organizacije takođe unapređuju kvalitet života i bore se sa problemima kao što su ruralna izolacija.

1.9. Politika pristupa kulturi

27. Umetnost i kultura postoje u oblicima koji su mnogostrani i stalno se menjaju zavisno od ukusa, mesta i razdoblja. Oni su, međutim, deo prošlog, sadašnjeg i budućeg ličnog i kolektivnog nasleđa, kojem svako naredno pokoljenje daje svoj doprinos. Oni su, na određen način, odraz svakog društva. Mladi, kroz svoju kulturnu praksu i svoju sposobnost za inicijativu, istraživanje i inovaciju, izgrađuju i igraju ulogu u ovim kulturnim razvojjima. Stoga je važno da im se omogući pristup kulturi u svim njenim oblicima i da se podstiču njihove mogućnosti za stvaralačko delovanje, uključujući i delovanje na novim poljima.

28. Lokalne i regionalne vlasti treba, stoga, da usvoje, u saradnji sa mladima i njihovim organizacijama, politike kreirane tako da omoguće mladima da postanu kulturni subjekti, sa pristupom znanju, kulturnoj praksi i stvaralačkom delovanju na mestima i pomoću metoda osmišljenih za tu svrhu.

1.10. Politika održivog razvoja i životnog okruženja

29. Suočene sa sve očiglednijim propadanjem životnog okruženja, lokalne i regionalne vlasti treba da pruže finansijsku podršku obrazovnim projektima u školama i udruženjima kako bi povećale svest o ekološkim problemima.

30. Svesne da su ekološki problemi izuzetno važni za mlade, koji će u budućnosti morati da se bore sa posledicama grešaka iz prošlosti, lokalne i regionalne vlasti treba da podrže aktivnosti i projekte kojima se podstiče održiv razvoj i zaštita životnog okruženja i kojima su obuhvaćeni mladi i njihove organizacije.

1.11. Politika borbe protiv nasilja i kriminaliteta

31. Imajući na umu da su mladi često žrtve kriminaliteta i nasilja i prepoznajući potrebu pronalaženja odgovarajućih odgovora na kriminalitet i nasilje u savremenom društvu, kao i potrebu neposrednog uključivanja mladih u borbu sa ovim problemima.

32. Lokalne i regionalne vlasti treba:

- i. da uključuju mlade u savete za prevenciju kriminaliteta, tamo gde takvi saveti postoje;
- ii. da posebno rade s mladima koji su izloženi riziku da budu umešani u kriminalitet ili koji su već umešani u kriminalitet;
- iii. da se bore protiv rasističkog nasilja svim raspoloživim sredstvima;
- iv. da se suprotstavljaju svim oblicima nasilja u školama.

To treba činiti u saradnji sa svim relevantnim subjektima, kao što su obrazovne vlasti, policija, nastavnici, roditelji i sama omladina;

- v. da doprinose stvaranju mreža udruženja i projekata kojima se podstiču nenasilni projekti i tolerancija kako u školi tako i van nje;
 - vi. da daju sve od sebe kako bi zaštitili mlade od seksualne eksploatacije, zloupotrebe ili drugih oblika zlostavljanja i da obezbede strukture koje će žrtvama pružiti psihološku i materijalnu podršku i poverljive savetodavne usluge.
33. U sprovođenju gore navedenog, lokalne i regionalne vlasti doprinose izgradnji klime poverenja i poštovanja između mladih ljudi i javnih vlasti kao što je policija.

I.12. Antidiskriminatorna politika

34. Lokalne i regionalne vlasti treba aktivno da promovišu ljudska prava i mere za suzbijanje diskriminacije manjina (uključujući i njihove mlade članove) ili mladih ljudi sa raznim vidovima invaliditeta, kao i drugih kategorija koje mogu biti izložene diskriminaciji. One treba da promovišu razvoj multikulturnih zajednica integrišući manjine i uzimajući u obzir njihove različite potrebe i običaje, kulture i životne stilove.

35. U vezi s tim, lokalne i regionalne vlasti treba:

- i. da donose ili osnažuju antidiskriminatorno zakonodavstvo kako bi svim građanima obezbedile ravnopravan pristup javnim mestima, stručnoj obuci, obrazovanju, stambenim resursima, kulturnim

aktivnostima i drugim oblastima života. Takav pristup treba da kontrolišu i garantuju zajednička tela koja čine predstavnici lokalnih vlada, predstavnici manjina, kao i mladi sami;

- ii. da neguju interkonfesionalni dijalog, multikulturalno i antirasističko obrazovanje i obrazovanje protiv diskriminacije u sklopu školskog programa.

I.13. Seksualna politika

36. Tokom prelaska od detinje zavisnosti od porodice, škole, verske zajednice i drugih "autoriteta" ka nezavisnom životu odrasle osobe, mladi se mogu suočavati sa raznoraznim pitanjima koja se tiču njihovih ličnih odnosa (u okviru porodice ili uskog kruga, sa vršnjacima, prijateljem ili partnerom). Pojavljivanje i ispoljavanje vlastite seksualnosti nije uvek lako za njih, čak iako nisu spremni to da priznaju. Osim toga, postoji tvrdokorno neznanje kada je reč o pitanjima seksualnog zdravlja, kao i nepoverenje prema zvaničnim stavovima o rizicima pojedinih vidova seksualnog ponašanja.

37. Da bi se pomoglo mladima da se snađu u ovoj oblasti u cilju ostvarenja zdravog i sadržajnog emocionalnog života, lokalne i regionalne vlasti, u saradnji s roditeljima, školama i organizacijama specijalizovanim na ovom polju, treba da podstiču i podržavaju:

- i. nedirektivno seksualno obrazovanje u školama;
- ii. organizacije i službe koje pružaju informacije o odnosima, seksualnim metodama i planiranju porodice;

iii. rad vršnjačkih grupa na ovom polju.

38. Mladi treba da budu aktivno uključeni u planiranje, realizaciju i evaluaciju informativnih i drugih službi namenjenih mladima u ovoj oblasti.

I.14. Politika pristupa pravima i zakonu

39. Da bi obezbedila zajednički život, društva su zasnovana na pravilima koja svi moraju da poštuju. U demokratskim društvima, izabrani predstavnici građana raspravljaju o ovim pravilima i usvajaju ih, i ona dobijaju svoj konkretan izraz, naročito u zakonodavnim tekstovima, kojima se svim osobama daju prava i obaveze.

40. Kako broj tih tekstova raste, pojedincu je sve teže i teže da ih zna, poštuje i primenjuje, čime se stvara nejednakost među građanima. Sasvim je prirodno da ova pojava zabrinjava mlade.

41. Lokalne i regionalne vlasti treba stoga da mladima omoguće pristup njihovim pravima:

- i. razvijajući njihovo znanje širenjem informacija, naročito u školama, vršnjačkim grupama i informativnim službama;
- ii. primenjujući njihova prava kroz podršku službi stvorenih kako bi radile zajedno sa mladima koji to žele;
- iii. dozvoljavajući mladima da učestvuju u donošenju novih pravila.

Drugi deo: Instrumenti participacije mladih

42. Da bi se postigla stvarna participacija mladih, potrebno je mladima staviti na raspolaganje određeni broj instrumenata. To podrazumeva razvoj edukacije o participaciji za mlade, njihovo informisanje, obezbeđivanje sredstava komunikacije za mlade, podržavanje njihovih projekata i priznavanje i stavljanje većeg naglaska na posvećenost mladih ciljevima zajednice i dobrovoljnom radu. Participacija stiže svoje puno značenje samo tamo gde se priznaje uloga mladih u političkim partijama, sindikatima i udruženjima i gde se, iznad svega, čine napori da se podrže omladinska udruženja koja osnivaju mladi i za mlade.

II.1. Edukacija o participaciji mladih

43. Lokalne i regionalne vlasti, svesne istaknute uloge koju škola igra u životu mladih, treba da u školskom okruženju obezbede podršku i edukaciju o participaciji mladih, edukaciju o ljudskim pravima i neformalno učenje u školama. One takođe treba da obezbede edukaciju i podršku participaciji mladih u društvenim aktivnostima i u njihovoj lokalnoj zajednici podstičući:

- i. stručnu edukaciju za nastavnike i one koji rade s mladima o praksi participacije mladih;
- ii. sve oblike participacije učenika u školama;
- iii. programe građanskog obrazovanja u školama;
- iv. obrazovanje u vršnjačkim grupama, obezbeđujući potreban prostor i sredstva i podržavajući razmenu pozitivnih iskustava.

II.2. Informisanje mladih

44. Informisanje je često od ključnog značaja za participaciju, a pravo mladih na pristup informacijama o povoljnim prilikama i temama koje ih se tiču sve više stiče priznanje u zvaničnim evropskim i međunarodnim dokumentima,¹ a ne samo u kontekstu lokalnog i regionalnog života.

45. Da bi učestvovali u aktivnostima i životu svoje zajednice, ili da bi imali koristi od službi i pogodnosti njima namenjenih, mladi moraju da znaju o njima. Učestvovanje u aktivnostima i projektima koji ih interesuju i koje sami organizuju često predstavlja korak u procesu kojim se podstiče njihov dublji angažman u zajednici, uključujući i njen politički život.

46. Lokalne i regionalne vlasti stoga treba da podrže i unaprede postojeće informativne centre i savetovališta za mlade kako bi obezbedili da te ustanove pružaju kvalitet usluga koji će zadovoljiti potrebe koje izražavaju mladi. Tamo gde takvi centri ne postoje, lokalne i regionalne vlasti i drugi relevantni subjekti treba da podstiču i pomažu stvaranje odgovarajućih informativnih službi za mlade, između ostalog, kroz postojeće strukture kao što su škole, omladinski servisi i biblioteke. Potrebno je preduzeti posebne mere kako bi se zadovoljile informativne potrebe kategorija mladih koji imaju poteškoća sa dostupnošću informacija (jezičke barijere, nedostupnost interneta, itd.).

¹. V. npr. Preporuku br. R (90) 7 Komiteta ministara Saveta Evrope o informisanju i savetovanju mladih u Evropi, usvojenu 21. februara 1990. godine.

47. Informativne službe za mlade moraju da se pridržavaju određenih stručnih principa i standarda.² Javne vlasti se podstiču da garantuju takve standarde i da zastupaju njihovo stalno unapređivanje tamo gde je to moguće u skladu sa skupom nacionalno (ili regionalno) usvojenih mera kvaliteta i standarda. Mladi moraju da imaju mogućnost da učestvuju u pripremi, realizaciji i evaluaciji aktivnosti i proizvoda omladinskih informativnih centara/službi i da imaju svoje predstavnike u njihovim upravnim telima.

II.3. Promovisanje participacije mladih putem informativnih i komunikaciję i dzięki tehnologiom informacyjnym komunikacionih tehnologija

48. Informacione i komunikacione tehnologije mogu da pruže nove mogućnosti za informisanje i omogućavanje participacije mladih. One se mogu koristiti za razmenu najraznovrsnijih informacija, a, zahvaljujući njihovoj interaktivnosti, i za povećavanje participacije mladih. Lokalne i regionalne vlasti treba stoga da koriste ove tehnologije u svojoj informativnoj politici i politici participacije, pod uslovom da je pristup tim tehnologijama garantovan svim mladim ljudima kad je reč o mestima pristupa tim novim oruđima i obuci u njihovom korišćenju.

II.4. Promovisanje participacije mladih u medijima

49. Iako su mladi glavni potrošači medija, oni mogu da budu i subjekti u ovoj oblasti tako što bi povećali mogućnosti koje su

². V. npr. Evropsku omladinsku informativnu povelju koju je usvojila Evropska agencija za informisanje i savetovanje mladih (ERYICA).

im pružene da se izraze i učestvuju u proizvodnji informacija koje pribavljaju mediji. Svojim pristupom određenim pitanjima oni omogućavaju da različite i često pristupačnije informacije dopru do njihovih vršnjaka. Ova participacija takođe omogućava mladima da razumeju strukturu informacija i razviju potrebnu kritičnost.

50. Lokalne i regionalne vlasti treba stoga da podrže stvaranje i funkcionisanje medija (radija, televizije, pisane i elektronske štampe, itd.) koje razvijaju mladi za mlade, kao i odgovarajućih edukativnih programa.

II.5. Podsticanje mladih da se bave dobrovoljnim radom i da se posvećuju ciljevima zajednice

51. Mlade treba podržavati i podsticati da se uključuju u dobrovoljne aktivnosti. U vreme kada su mladi pod sve većim pritiskom da funkcionišu i budu uspešni kao pojedinci u obrazovanju i svetu rada, važno je podsticati i priznavati dobrovoljni rad. Lokalne i regionalne vlasti stoga treba:

- i. da podržavaju osnivanje dobrovoljnih centara i da razvijaju inicijative čiji je cilj podržavanje i podsticanje angažovanje mladih u dobrovoljnim aktivnostima kao što su informativne i promotivne akcije.
- ii. da, u saradnji s mladima, dobrovoljnim organizacijama, obrazovnim vlastima i poslodavcima, razvijaju sisteme koji priznaju i vrednuju dobrovoljne aktivnosti u sistemu formalnog obrazovanja i na radnom mestu.

II.6. Podrška projektima i inicijativama mladih

52. U svojim nadama i stremljenjima, mladi ljudi izražavaju mnogobrojne ideje koje zatim mogu da se pretoče u projekte i lokalne aktivnosti koje su od koristi svima. Uz pravu podršku, ti projekti i njihova uspešnost, kao i neuspešnost, takođe mogu da pomognu mladima da razviju osećaj odgovornosti i nezavisnost i tako postanu društveni subjekti. Lokalne i regionalne vlasti treba stoga da omoguće realizaciju ovih projekata, kako malih tako i velikih, omogućavajući da njihovu realizaciju prate stručnjaci i obezbeđujući im pristup finansijskoj, materijalnoj i tehničkoj pomoći.

II.7. Promovisanje organizacija mladih

53. Omladinske organizacije su jedinstvene po tome što su prvenstveno usredsređene na izražavanje pogleda i zadovoljavanja potreba i interesa mladih. One takođe obezbeđuju prostor gde mladi mogu da uče i iskuse šansu i izazov učestvovanja u odlukama i aktivnostima zajedno sa drugim mladim ljudima. To mogu da budu organizacije sa strukturom ili neformalne grupe mladih ljudi. Važno je da mladi imaju priliku da se priključe omladinskoj organizaciji koju sami odaberu u svojoj zajednici ako to žele. Mladi takođe treba da imaju pravo i da budu podržani u osnivanju vlastitih organizacija ako to žele. Iz tog razloga:

- i. lokalne i regionalne vlasti treba da imaju poseban budžet namenjen isključivo za podržavanje omladinskih organizacija koje obavljaju aktivnosti ili pružaju usluge ili deluju kao glas mladih u zajednici i zastupaju njihove interese. Treba dati prednost

organizacijama kojima upravljaju mladi i za mlade i/ili koje imaju politike i sisteme kojima se omogućava aktivna participacija mladih;

- ii. lokalne i regionalne vlasti treba da razviju načelo zajedničkog upravljanja i sistem odlučivanja Saveta Evrope, u saradnji s mladima i omladinskim organizacijama, u oblastima koje su od značaja za mlade. Važno je da se tamo gde se uspostave takve strukture zajedničkog upravljanja, mladi i omladinske organizacije poštuju kao punopravni partneri, ali i da imaju izbor da ne učestvuju, ako to ne žele.

II.8. Participacija mladih u nevladinim organizacijama i političkim partijama

54. Živ, nezavisan i aktivan nevladin sektor predstavlja bitan element istinski demokratskog društva. Takođe je važno da drugi sektori građanskog društva, kao što su političke partije, budu snažni i aktivni na lokalnom i regionalnom nivou. Participacija u demokratskom životu bilo koje zemlje, regiona ili lokalne zajednice ne predstavlja samo glasanje svakih nekoliko godina. Zato je participacija u nevladinim organizacijama i političkim partijama toliko važna, pošto one pomažu građanima da budu permanentno angažovani i da utiču na odluke i aktivnosti. Stoga je bitno podsticati i podržavati mlade da učestvuju u društvenim aktivnostima u svojim zajednicama.

55. lokalne i regionalne vlasti treba da obezbede finansijska i druga sredstva za nevladine organizacije koje aktivno podstiču participaciju mladih u njihovim aktivnostima i strukturama i postupcima demokratskog odlučivanja.

56. Lokalne i regionalne vlasti treba u saradnji s političkim partijama i nepristrasno da podstiču angažovanje mladih u partijskom političkom sistemu uopšte i da podržavaju specifične aktivnosti, kao što je edukacija.

Treći deo: Institucionalna participacija mladih u lokalnim i regionalnim poslovima

57. Da bi sprovodile sektorske politike predstavljene u Prvom delu, lokalne i regionalne vlasti treba da se obavežu da uspostave odgovarajuće strukture ili aranžmane koji će omogućiti učestvovanje mladih u odlukama i raspravama koje su bitne za njih.

58. Te strukture će imati različite oblike zavisno od nivoa na kome su uspostavljene, bilo da je to selo, grad, urbano naselje unutar grada, ili čak region. One treba da stvore uslove za istinski dijalog i partnerstvo između mladih i lokalnih i regionalnih vlasti, i treba da omoguće mladima i njihovim predstavnicima da budu punopravni subjekti u politikama koje su bitne za njih. Takve strukture po pravilu treba da budu reprezentativne i trajne i da se bave svim poslovima za koje mladi izražavaju interesovanje. Osim toga, može se zamisliti ad hoc struktura uspostavljena kako bi se raspravljalo o nekom pojedinačnom pitanju ili delovalo u vezi s njim. Ponekad može biti podesno kombinovanje različitih oblika.

III.1. Omladinski saveti, omladinski parlamenti, omladinski forumi

59. Efikasno učešće mladih u lokalnim i regionalnim poslovima treba da se zasniva na njihovoj svesti o

društvenim i kulturnim promenama koje se odvijaju unutar njihove zajednice, i ono zahteva trajnu predstavničku strukturu kao što je omladinski savet, omladinski parlament ili omladinski forum.

60. Takva struktura može biti uspostavljena izborom ili imenovanjem unutar organizacija mladih i/ili na dobrovoljnoj osnovi. Njeno članstvo treba da odražava sociološki sastav zajednice.

61. Mladi treba da preuzmu neposrednu odgovornost za projekte i da igraju aktivnu ulogu u s njima povezanim politikama. U tu svrhu, lokalne i regionalne vlasti treba da stvore ili podrže strukture za aktivnu participaciju.

62. Te strukture obezbeđuju fizički okvir u kojem mladi slobodno izražavaju svoje interese, naročito kada je reč o izražavanju tih interesa pred vlastima i o mogućnosti podnošenja predloga vlastima. Pitanja koja se postavljaju mogla bi da odražavaju pitanja izložena u Prvom delu ove Povelje.

63. Među uloge takve jedne strukture moglo bi da spada i sledeće:

- i. obezbeđivanje foruma na kome mladi mogu slobodno da izražavaju svoje interese, između ostalog, u vezi s predlozima i politikama vlasti;
- ii. pružanje mogućnosti mladima da podnose predloge lokalnim i regionalnim vlastima;
- iii. omogućavanje vlastima da se dogovaraju s mladima o pojedinačnim pitanjima;
- iv. obezbeđivanje foruma na kome se razvijaju, nadziru i

ocenjuju projekti u koje su uključeni mladi;

- v. obezbeđivanje foruma koji bi omogućio dogovaranje sa omladinskim udruženjima i organizacijama;
- vi. omogućavanje učestvovanja mladih u drugim savetodavnim telima lokalnih i regionalnih vlasti.

64. Dajući mladima mogućnost da govore i deluju povodom problema koji ih pogađaju, takve strukture obezbeđuju edukaciju o demokratskom životu i o upravljanju javnim poslovima.

65. Mlade stoga treba podsticati da učestvuju u takvim strukturama i u aktivnostima koje se preduzimaju u okviru njih kako bi se unapredila njihova sposobnost da uče i sprovode u delo načela vezana za prava i dužnosti građanina u demokratiji. Takve strukture takođe treba da obezbede forum za edukaciju o demokratskom rukovođenju, naročito za one mlade ljude koji su inicijatori projekata i dijaloga s vlastima.

66. Lokalne i regionalne vlasti i mladi sami takođe će imati koristi i od višestrukih efekata koje čin učestvovanja mladih u takvim strukturama može da proizvede, naročito kada je reč o podsticanju mladih da ostvaruju svoja građanska prva, kao što je učestvovanje u izborima i drugim oblicima izražavanja volje, uključujući i referendumе.

III.2. Podrška strukturama participacije mladih

67. Da bi efikasno funkcionisale, institucionalne strukture participacije mladih (bilo formalne bilo neformalne) zahtevaju sredstva i podršku. U tom cilju, lokalne i regionalne vlasti treba takvim strukturama da obezbede

prostor, finansijska sredstva i materijalnu podršku potrebnu za njihov nesmetan i efikasan rad. Obezbeđivanje takvih sredstava ne sprečava takve strukture da traže dodatnu finansijsku i materijalnu podršku iz drugih izvora, kao što su privatne fondacije i preduzeća.

68. Lokalne i regionalne vlasti treba da obezbede da podrška strukturama participacije mladih bude zagarantovana. U tom cilju, one treba da imenuju jamca – osobu ili grupu osoba – koji bi pratio sprovođenje mera podrške i kome se ove strukture mogu obratiti u slučaju potrebe.

69. Takva osoba ili grupa osoba treba da bude nezavisna i od političkih struktura i od struktura participacije mladih, koje daju saglasnost na njeno postavljenje.

70. Osim garantovanja gore navedene podrške, funkcije ove osobe ili osoba mogle bi da obuhvataju i sledeće:

- i. posredovanje između mladih i izabраниh lokalnih i regionalnih predstavnika u vezi sa bilo kojim pitanjem koje bi postavio bilo ko od njih;
- ii. zastupanje mladih u protivstavu prema lokalnim i regionalnim vlastima u situacijama napetosti između mladih i vlasti;
- iii. obezbeđivanje kanala preko kojeg lokalne i regionalne vlasti mogu da komuniciraju s mladima;
- iv. pripremanje redovnih izveštaja za mlade i lokalne i regionalne vlasti kako bi se ocenio nivo učešća mladih u lokalnom i regionalnom životu, npr. putem realizacije projekata ili angažovanja u strukturama participacije mladih, kao i uticaj njihove participacije.

Recommendation 128 (2003)³ on the revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life

The Congress,

1. Recalling the elaboration and adoption in 1992 of the text that was to become the revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life;
2. Bearing in mind all activities carried out to promote the objectives of the Charter since then, notably:
 - a. the conference “Europe 2000 – Young People and their Towns. What involvement? Comparing Policies” held in Budapest in 1997;
 - b. the conference “Young People – Actors in their Towns and Regions” held in Krakow in 2002, organised in co-operation with the Directorate of Youth and Sport;
3. Recalling CLRAE Resolutions 43 (1997) on “Opening up Europe to the young: towns and regions in action” and 78 (1999) on “Europe 2000 youth participation: the role of young people as citizens”;
4. Recalling CLRAE Recommendation 59 (1999) on “Europe 2000 youth participation: the role of young people as citizens”;

³ Debated and adopted by the Congress on 21 May 2003, 2nd Sitting (see Document CG (10) 6, draft recommendation presented by Mrs B. Fäldt, rapporteur).

5. Taking into account Recommendation Rec(2001)19 of the Committee of Ministers to member states on the participation of citizens in local public life, the final version of which refers to CLRAE Opinion 15 (2001);
6. Recognising the need for the revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life not to remain a static instrument, but to make it address the changing issues experienced by young people;
7. Conscious that direct involvement of youth in the affairs of society remains essential, as a safeguard for democracy and for sustainable development in the municipalities and regions;
8. Considering that the involvement of young people in decision making, in particular when the matter at hand has a direct impact on their lives, is essential for maintaining the legitimacy of decision making;
9. Believing that early positive experiences of participation are likely to lead to active involvement in community matters at a more mature age;
10. Emphasising that such involvement must be real and effective and not just an inclusion of young people in consultative bodies without any real possibility to participate in the actual decision making;
11. Convinced that the Charter needs to provide guidelines for local and regional authorities on how to pursue policies affecting young people, and to provide the tools for participation by the young people themselves;

12. Aware of the importance of providing necessary and equal access to the new information technologies as these have an enormous potential to increase participation of young people in society;

13. Recognising that education about rights and duties of citizens in a democratic society must be made an integral part of any school curriculum to enable young people to contribute actively to democratic decision making;

14. Holding the view that special efforts must be made to include categories of young people who for one reason or another have difficulty getting involved in local and regional life;

15. Reaffirming its belief that special measures should be introduced to promote real participation of young people where young people participate less actively than elsewhere;

16. Believing that specific instruments should be developed to measure the degree to which young people participate in elected bodies or are active through electoral or direct forms of participation;

17. Recognising the need to find adequate responses to the crime and violence in contemporary society and the need to involve young people directly in combating these problems, as young people often are victims of crime and violence;

18. United in the belief that all means available must be used to protect young people from sexual exploitation as well as any other form of abuse;

19. Marking its full agreement of the updated version of the

European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life;

20. Invites the Committee of Ministers to:

a. adopt the revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life (see appendix) as a recommendation to its member states;

b. request the appropriate Council of Europe services to continue, in co-operation with the CLRAE, activities in the field of participation of young people in local and regional life.

Explanatory Memorandum CG (10) 6

Part II on the Revised European Charter on the participation of young people in local and regional life⁴ (15/04/03)

Rapporteur: Brith FÄLDT (Sweden)

The Conference “Young People – Actors in their Towns and Regions” was held on 7-8 March 2002 in Krakow (CF Final Declaration – Appendix). It was organised by the Culture and Education Committee of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe (CLRAE), in partnership with the Council of Europe’s Directorate of Youth and Sport and at the invitation of, and in co-operation with, the City of Krakow. Moreover, the Conference constituted a contribution to the Council of Europe Integrated Project “Making Democratic Institutions Work”.

This Conference was organised on the occasion of the 10th Anniversary of the European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life and the general purpose was to evaluate the progress made in the field of youth participation during the Charter’s ten years of existence, while discussing ways of further promoting youth participation, amongst others by disseminating good practices.

⁴ Unanimously approved by the members of the Culture and Education Committee (Plenary Committee) on 19 March 2003.

Perhaps the most important decision taken by the participants was to request the CLRAE and the Advisory Council on Youth Questions of the Council of Europe, to:

- appoint experts to prepare proposals for amending the European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life in order to make it respond to the challenges of the 21st century;
- prepare a manual of good practice on the functioning of youth councils at local and regional level.

Following this request, three working meetings were organised consisting of experts representing the CLRAE on the one hand and the above Advisory Council on the other hand.

Ms Brith FÄLDT, Municipal Councillor, Pitea (Sweden), was appointed as Rapporteur by the Committee on Culture and Education at its October meeting 2002.

The experts were:

- Mr. Didi BAENZIGER, "Swiss Council for youth activities", President of the Working Group on the revision of the Charter;
- Mr. Jon ALEXANDER, European Youth Information and Counselling Agency (ERYICA) (France);
- Mr. Claude CASAGRANDE, Former President of Youth Planet, Former Vice-President of the CLRAE;
- Mr. James DOORLEY, National Youth Council of Ireland (NYCI) (Ireland);
- Mr. Mikael GARNIER-LAVALLEY, Representative of the Board of the National Association of Children and Youth Councils (ANACEJ) (France);

- Mr. Jean-Claude RICHEZ, Head of the Research, Study and Training Unit of the INJEP (National Institute for Youth and Community Education) (France);
- Ms Anca SIRBU, UNITED for Intercultural Action (Romania);
- Ms Frédérique LOUTREL, Municipal Councillor (Strasbourg), in charge of children in difficulty, also took part in a meeting of the group.

The Secretariat of the CLRAE (Mr Ulrich BOHNER, Deputy Chief Executive); Mr Jean-Paul CHAUVET, Secretary of the Culture and Education Committee; Mr Mats LINDBERG, Secretary of the Culture and Education Committee of the Chamber of Regions), as well as the Directorate of Youth and Sport (Mr Michael INGLEDOW), also participated in the debates of the meetings, and assured the secretariat of the Group.

The expert group held its first two meetings on 5-6 September and 25-26 November 2002 and the third and final one on 15-17 January 2003. It is out of the deliberations of this expert group that this revised Charter is born. The present version of the Charter has a more logical structure. It has been divided into three sections. The first provides local and regional authorities with guidelines for how to conduct policies affecting young people in a number of areas. The second part lists the tools for furthering the participation of young people. Finally, the third section provides advice on how to provide institutional conditions for participation of young people.

The revised Charter (see Appendix to the draft Recommendation, CG (10) 6) contains new chapters on some policy areas that have emerged as entirely new, or have gained in importance with a view to encouraging the participation of young people in local and regional life. An example of the former is the information society, including the use of the Internet, which has become potentially a most powerful tool in developing the participation of young people. The authors of the revised Charter recognise the enormous potential that new technologies have with a view to promoting participation by young people, but they also realise the risk of exclusion run by young people who are left without access to these new tools.

Urban insecurity and violence are phenomena which regrettably have become more prominent over the past decade. The authors wish to emphasise the necessity of finding new ways of tackling these disturbing phenomena.

The authors of the revised Charter also wish to reiterate, below, some of the main messages of the Krakow Declaration while adding some further considerations which they regard as essential, some of which also appear in the Preamble to the revised Charter.

The active participation of young people in decisions and actions at a local and regional level is essential with a view to building more democratic, inclusive and prosperous societies. Participation in the democratic life of any community is about more than voting or standing for election, although these are important elements. Participation and active citizenship is about having the right, the means, the space and the opportunity and where

necessary the support to participate in and influence decisions and engage in actions and activities so as to contribute to building a better society.

Local and regional authorities – as the authorities closest to all people, including the young – have a very important role to play in promoting youth participation. In doing so, local and regional authorities can ensure that young people not only hear and learn about democracy and citizenship, but also have the opportunity to practice it. However, youth participation is not solely about developing active citizens or building democracy for the future. It is vital if participation is to be meaningful for young people, that they can influence and shape decisions and actions when they are young and not only at some later stage in life.

It is particularly important to ensure that all young people have a real possibility of participating and not only the ones who are naturally inclined, and have easy access to means which enable them to be active in society. It follows that special measures should be undertaken to support the participation of categories of young people, who for one reason or the other, have particular difficulties getting involved in local and regional life.

When local and regional authorities support and promote youth participation, they also contribute to the social integration of young people, helping them to deal not only with the challenges and pressures of youth, but also with the challenges of a modern society where anonymity and individualism are often predominant. Any policy or action designed to promote youth participation must ensure that the cultural environment is one of respect for young

people and must also take into account the diverse needs, circumstances and aspirations of young people.

The Rapporteur of the present report would also like to emphasise that Non-Governmental Organisations (NGOs), whatever their aims, have a fundamental role to play in promoting participation of young people as citizens. The Rapporteur hence wishes to recall the lessons learnt at the Budapest conference held on 28 February-1 March 2003 on "NGOs and local and regional democracy : the role of NGOs in promoting participation in local politics'. One of the four workshops of the Conference was dedicated to discussions about the participation of young people in local and regional life.

Soon the revised Charter will be accompanied by a "Manual of good practices', providing examples of successful ways in which young people are participating in the life of European municipalities and regions.

Appendix

Conference “Young people, Actors in their Towns and Regions’, Krakow, Poland, 7-8 March 2002 – Final declaration

Gathered together to celebrate the 10th anniversary of the Council of Europe Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life on 7-8 March 2002, the Conference “Young People, Actors in their Towns and Regions” adopted the Krakow Declaration.

1. Participation of young people in local and regional life

1.1. Young people are citizens in the municipalities and regions where they live, in the same way as any other age group, and must therefore have access to all forms of participation in society. Reaffirming and promoting the role of young people in the development of a democratic society, in particular in local and regional public life, must be a continuous process;

1.2. Participation of young people is not only a matter of active involvement in decision making in various institutions, but also of taking part in cultural life and all kinds of community events;

1.3. The participation of young people in local political life requires the political will and commitment of elected representatives to develop a permanent dialogue;

1.4. Young people are concerned by decision making in all policy areas, such as education, housing, environment, urban and rural questions, employment and health;

1.5. The youth councils that exist in most Council of Europe member States are excellent means for involving young people in decision making. The time has come to undertake a European-level overview of the number, structure and activities of these councils;

1.6. Youth Councils must be open to all young people, regardless of their social and/or ethnic origins;

1.7. More contacts and exchange of experience, on a European level, between the youth councils, through developing networks, would be desirable;

1.8. Non-Governmental Organisations (NGOs), whatever their aims, have a fundamental role to play in promoting participation of young people as citizens. The role of NGOs in promoting participation in local politics will be further elaborated at a CLRAE conference scheduled for 2003.

2. Early participation of young people in democratic decision making

2.1. Early participation of young people in institutions such as youth councils, fosters understanding of political life

Hence it is logical that the present conference, in the organisation of which both the CLRAE and the Council of Europe Directorate of Youth and Sport have participated, constitutes a contribution to the Council of Europe Integrated Project "Making Democratic Institutions Work" and serves as a prime example of such an integrated approach;

2.2. Early participation forges a sense of citizenship and belonging which provides young people with a better knowledge of society and with a sense of security, which

helps them to face the pressures of growing up in a modern society;

2.3. Early participation of young people in democratic decision making is likely to lead to active involvement in community matters at a more mature age;

2.4. In many countries lowering the age limit for voting in local and regional elections could encourage the participation of young people in democratic life.

3. Responding to new challenges to participation faced by young people in contemporary society

3.1. Young people face challenges in contemporary society which have increased in recent years or which did not exist at all in previous times. These are, inter alia, the information society, precarity of the labour market and urban insecurity in a growing context of globalisation;

3.2. One way of fighting urban insecurity is the creation of networks of associations and projects promoting anti-violence projects and tolerance both in school and out of school;

3.3. Some young people, face bigger challenges to participation than others because of socio-economic conditions, discriminatory attitudes or other factors. It is of utmost importance to support these young people to become active citizens, not least to avoid negative phenomena such as exclusion and negative behaviour like violence and drug abuse that risk marginalising them;

3.4. Positive experiences in this field have been gained in municipalities in certain countries where young adults, themselves from these same environments, have been

engaged by the municipality to act as role models and as contact persons, while promoting constructive behaviour and stemming violence and other undesirable expressions of urbanisation and modern life;

3.5. Participation of young people in various organised community activities is likely to increase their interest in political life as well;

3.6. In the context of a democratic society, an involvement of young people in different forms of political life (parties, associations, clubs) can allow them to face up to their convictions concerning local, regional, national and European public life;

3.7. The European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life should be amended with a view to making it respond to all new challenges faced by young people today.

4. The participants

4.1. Request the CLRAE and the Advisory Council on Youth Questions of the Council of Europe to:

- appoint experts to prepare proposals for amending the European Charter on the Participation of Young People in challenges of the 21st century;
- prepare a manual of good practice on the functioning of youth councils at local and regional level;
- promote a European network of cities and regions with youth councils;

4.2. Invite the CLRAE to prepare a report on the recommendations of this conference to be examined at its mini-session in March 2003, to approve the new text of the Charter and then to propose it to the Committee of Ministers;

4.3. Call on the Committee of Ministers to support the principles of the Charter and invite governments to promote the Charter and remove any legal and financial obstacles to young persons' participation at local and regional level.

5. The participants appeal to local and regional authorities to:

5.1. Make efforts to encourage young people in particular to participate actively at all levels of local and regional life;

5.2. Promote access to elective responsibilities as of the legally-allowed age;

5.3. Try out new, innovative ways of involving young people in decision making;

5.4. Create mechanisms for seeking the opinion of young people about all policy areas, including the policy issues listed in 1.4;

5.5. Provide the tools for participation in the Information Society to all young people, for example by providing easy access to Internet terminals, be that through libraries, media centres, schools etc;

5.6. Reach out especially to all young people and particularly to the most marginalised, who face particular challenges to participation;

5.7. Ensure the implementation of the Charter, and to

supply information required for drafting regular reports on its implementation.

Recommendation Rec(2004)13 of the Committee of Ministers to member states on the participation of young people in local and regional life

(adopted by the Committee of Ministers on 17 November 2004, at the 904th meeting of the Ministers' Deputies)

The Committee of Ministers, under the terms of Article 15.b of the Statute of the Council of Europe,

Having regard to the objectives of the Council of Europe in the youth field and in the field of local and regional authorities;

Having regard to Resolution Res(2003)7 of the Committee of Ministers to member states on youth policy at the Council of Europe;

Having regard to Recommendation Rec(2001)19 of the Committee of Ministers to member states on the participation of citizens in local public life;

Having regard to the relevant conclusions of the six Conferences of European Ministers responsible for Youth held between 1985 and 2002, and particularly the adoption of participation issues as a priority field of action by the sixth conference (Thessaloniki, 7-9 November 2002);

Recalling the adoption in 1992 by the Standing Conference of Local and Regional Authorities of the Council of Europe of the European Charter on the Participation of Young People in Municipal and Regional Life;

Bearing in mind the conclusions of the Conference on “Young People, Actors in their Towns and Regions” (Krakow, 7-8 March 2002), as a good example of cooperation between the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe and the Directorate of Youth and Sport;

Bearing in mind the ongoing work within the European Union on the development of common objectives on youth participation in the implementation process of the White Paper on “A new impetus for European youth”, as well as the cooperation between the Council of Europe and the European Commission in this process;

Reaffirming the vital role of young people’s participation in the building of civil society, and the need for all youth policies to consider youth as a resource rather than as a problem;

Considering that the participation of young people is a determining factor in ensuring social cohesion and in making democracy work;

Recalling the work undertaken by the Council of Europe on promoting education for democratic citizenship;

Recalling the need for all national youth policies to reach down to the local level in order to react in an appropriate and flexible manner to the needs, wishes and culture of young people;

Concerned by the fact that Europe today is facing a number of challenges regarding the participation of young people structures;

Underlining the fact that associative life is, particularly for

young people, a favourable place for learning about democracy and that its development contributes to the strengthening of civil society and of democratic security on the European continent,

Recommends that the governments of member states, taking account of their respective legislative, administrative and constitutional arrangements, promote and support the implementation of the revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, adopted within Recommendation 128 (2003) of the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe and, in order to do this:

- a. encourage local and regional authorities to take into account the principles set out in the revised Charter when developing and implementing policies and programmes in all fields concerning young people;
- b. promote an environment favourable to active participation by young people in local and regional life, by encouraging local and regional authorities:
 - i. to encourage the participation of young people in associative life, particularly in youth organisations, and develop co-operation, where appropriate in the form of partnerships, between youth organisations and local and regional authorities;
 - ii. to establish, at local and regional level, for example, youth consultative bodies such as municipal youth councils, youth parliaments or forums, allowing all young people, whether or not

- they belong to organisations or associations, to express their opinions and present proposals on the formulation and implementation of policies affecting them;⁵
- iii. to promote all forms of active participation by children and young people in educational establishments;
 - iv. to promote the training of youth workers, teachers, and other relevant actors, including civil servants at local and regional level, in youth participation;
 - v. to provide information and advice to young people regarding participation;
- c. encourage governments to enhance the possibilities for young people of voting age permanently and legally residing on respective territories to participate in local and regional elections;
 - d. encourage local and regional authorities to integrate into the practice of local and regional democracy the work undertaken by the Council of Europe on education for democratic citizenship in the context of formal and nonformal education;
 - e. invite local and regional authorities, in consultation with young people and involved partners, to follow up and monitor the implementation of the revised

⁵ Bearing in mind the principles of the European Charter on Regional or Minority Languages (CETS No. 148).Regional Life;

European Charter.

Instructs the Secretary General to transmit the present Recommendation to States Parties to the European Cultural Convention which are not members of the Council of Europe;

Instructs the Secretary General to transmit the present Recommendation to the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe in order that it be taken into account in the framework of the reports by the Congress on local and regional democracy.

Mladi moraju biti uključeni u demokratske strukture i procese, njihov glas mora da se čuje i oni moraju donositi odluke o pitanjima koja utiču na njih i njihove živote. Njihovo aktivno učešće od suštinskog je značaja ako želimo da izgradimo demokratskija, obzirnija i bogatija društva.

Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope uveren je da kultura učešća mladih može najdelotvornije da uhvati koren i uspešno se razvija upravo na lokalnom i regionalnom nivou. Još 1992. godine Kongres je bio pokretačka snaga iza Evropske povelje o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu, koja je revidirana 2003. godine kako bi bolje odrazila promene u društvu.

Revidirana Povelja sadrži načela, najbolje prakse i smernice za unapređenje učešća mladih na lokalnom i regionalnom nivou. U njoj se takođe postavljaju osnovni uslovi da bi to učešće imalo smisla, odnosno mladi ljudi moraju imati potrebna prava, sredstva, prostor, mogućnost i podršku. Povelja nije pravno obavezujući instrument, ali države članice imaju moralnu odgovornost da je sprovede.

www.coe.int

Savet Evrope je vodeća organizacija za ljudska prava na kontinentu. Obuhvata 47 država članica, od kojih su 28 članice Evropske unije. Kongres lokalnih i regionalnih vlasti je institucija Saveta Evrope zadužena za jačanje lokalne i regionalne demokratije u svojim 47 država članica. Sačinjen od dva veća – Veća lokalnih vlasti i Veća regiona – i tri komiteta, on okuplja 648 izabраниh zvaničnika, koji predstavljaju više od 200.000 lokalnih i regionalnih vlasti.